

BESLUT

2014-10-13

Dnr: 14/01193

SAKEN

Junior i P4, P4, 2014-05-10, kl. 9.30, inslag om sex; fråga om mediets genomslagskraft

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

INSLAGET

Det aktuella inslaget var en del av programpunkten ”1 000 modiga frågor” där en expert svarade på frågor från lyssnare. I det anmälda inslaget hade en 11-årig anonym flicka skickat in ett brev. Brevet lästes upp och handlade om att hennes 12-åriga pojkvän ville ha sex med henne och hon undrade vad hon skulle göra. Programmets expert besvarade frågan följande.

(Expert) – Hej anonym 11-åring. Du ska inte ha sex bara för att din pojkvän vill. En schysst pojkvän eller flickvän, för den delen, förstår den som man är tillsammans med och gör inget mot den andras vilja. Jag tycker det är dumt och oschysst av honom att pressa dig genom att fråga om du inte är kär i honom för att du inte gör som han vill. Så ska det inte vara. Och det är alltid fel att tjata eller att övertala någon att ha sex. Om han tjatar, då kan du säga åt honom att du faktiskt bestämmer själv, och lyssnar han inte på dig kanske du ska fundera på om du vill vara tillsammans med honom. Nu vet jag ju inte exakt vad du menar med att han vill ha sex, om det är att hängla eller att kyssas, vara nakna tillsammans eller ha samlag eller något annat. Men det spelar egentligen ingen roll för man ska aldrig göra något man inte vill. Du känner dig inte beredd att göra det han vill och då ska du vänta. Jag förstår ju att det kan vara svårt att prata med sina föräldrar om sånt här och antagligen kommer de att säga att du inte ska ha sex och att du är för liten för det. Men fortsätter han att pressa och tjata så tycker jag ändå att du bör prata med dem eller någon annan vuxen du kan lita på.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att inslaget uppmanade en minderåring till att ha sex, med det undantaget om hon inte själv kände för det. Anmälaren anför att det finns en lag om 15-årsgräns i Sverige och att detta inte nämdes i programmet. På grund av flickans ålder borde programledaren ha tacklat situationen annorlunda.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio (SR) har tagit del av anmälan och anser att inslaget överensstämmer med bestämmelsen om mediets genomslagskraft och granskningsnämndens praxis. SR anför i huvudsak följande.

I ”1 000 modiga frågor” svarar någon av *Juniors* tre vuxna experter på frågor. Experterna har alla gedigen utbildning och erfarenhet av arbete med unga och är verksamma som psykologer och relationsrådgivare. Syftet med ”1 000 modiga frågor” är att ge vägledning i de situationer som barn, på väg in i ungdomsåren, hamnar i och funderar över. Det är värdefullt för unga lyssnare eftersom frågorna många gånger kan kännas pinsamma och vara svåra att ta upp med föräldrar eller andra vuxna. Syftet är att öka barnens kunskap och förståelse för sin utveckling.

Juniors expert var tydlig i sitt svar med att man aldrig ska ha sex om man inte vill. Han sa även att det var dumt och oschysst av pojkvännen att pressa flickan och att det alltid är fel att tjata och övertala någon. Experten tycker att brevskrivaren ska överväga att inte vara tillsammans med killen om han inte slutar tjata. Avslutningsvis uppmanade han 11-åringen att prata med föräldrar eller någon annan vuxen hon litar på trots frågans känsliga natur. Sammantaget anser SR att inslaget är ett avståndstagande vad gäller sexuella handlingar om inte båda samtycker och känner sig redo.

Anmälaren hänvisar till att det inte är lagligt att ha sexuellt umgänge med barn under 15 år och anser att experten borde upplyst om detta i inslaget. SR vill dock anför att både tjejen och killen i det aktuella fallet i princip var jämnåriga och båda under 15 år. Det var således inte fråga om en straffbar handling i just det här fallet. Experten som har lång erfarenhet gjorde bedömningen att det bästa sättet att nå fram var att trycka på flickans egen känsla av att hon inte var redo. Han hade naturligtvis kunnat upplysa om att det inte var tillåtet att ha sexuellt umgänge förrän de båda var 15 år. Frågan hanterades dock på det nu aktuella sättet i programmet eftersom en redogörelse av regelverket inte bedömdes lika effektivt som att nå fram på det känslomässiga planet till 11-åringen. Det kan dock nämnas att junior i börjat av året talat om just regelverket det vill säga om hur gammal man ska vara för att ha sex. Frågan är således behandlad i ett annat ”1 000 modiga frågor” inslag.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SR ska ta hänsyn till radions särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (17 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen tillämpas bland annat vid bedömningen av program som innehåller sex. Den innebär enligt granskningsnämndens praxis ett krav på återhållsamhet när det gäller avancerade sexuella framställningar. Vid sin bedömning har nämnden tagit hänsyn till bland annat programsammanhanget, sändningstidpunkten samt om programmet eller inslaget presenterades på ett sådant sätt att dess karaktär tydligt framgick.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden har tagit del av det anmälda inslaget och anser inte att den medverkande expertens uttalanden eller det förhållandet att det inte redogjordes i inslaget för gällande lagstiftning medför att inslaget strider mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft i SR:s sändningstillstånd.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, K-G Bergström, Elisabet Bäck, Ingrid Carlberg, Leif Hedman, Jan Holmberg och Nedjma Chaouche Liljedahl efter föredragning av Petter Holmgren.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Petter Holmgren